

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN
VOORZITTER VAN DE DERDE KAMER

ARREST

nr. S/2012/0071 van 11 april 2012
in de zaak 1011/0595/SA/3/0539

In zake:

de vzw ■■■■■, met zetel te ■■■■■

vertegenwoordigd door de heer ■■■■■

verzoekende partij

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Oost-Vlaanderen

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Veerle TOLLENAERE
kantoor houdende te 9000 Gent, Koning Albertlaan 128
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

verwerende partij

*Tussenkomen
de partij :*

de nv ■■■■■

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Tangui VANDENPUT en Patrik DE MAEYER
kantoor houdende te 1160 Brussel, Tedescolaan 7
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld bij aangetekende brief van 24 februari 2011, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van het besluit van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Oost-Vlaanderen van 23 december 2010, waarbij aan de tussenkomen partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het bouwen van drie windturbines met toegangswegen en werkvlakken.

Het betreft percelen gelegen te ■■■■■ en met als kadastrale omschrijving ■■■■■.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij heeft een nota betreffende de vordering tot schorsing ingediend en het originele administratief dossier neergelegd. De repliek in feite en in rechte van de tussenkomende partij betreffende de vordering tot schorsing is vervat in haar verzoekschrift tot tussenkomst.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 3 augustus 2011, alwaar de vordering tot schorsing werd behandeld.

Kamervoorzitter Filip VAN ACKER heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Pieter VAN ASSCHE die loco advocaat Veerle TOLLENAERE verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Céline GHYSELEN die loco advocaat Patrik DE MAEYER verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

De verzoekende partij is schriftelijk verschenen.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen van titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en van de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009.

III. TUSSENKOMST

De nv [REDACTED] vraagt met een op 23 maart 2011 ter post aangetekend verzoekschrift om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de derde kamer heeft vastgesteld, met een beschikking van 5 mei 2011, dat er grond is om het verzoek in te willigen en dat de verzoeker tot tussenkomst aangemerkt kan worden als belanghebbende in de zin van artikel 4.8.16, §1, eerste lid VCRO voor wat betreft de behandeling van de vordering tot schorsing.

IV. FEITEN

Op 6 september 2010 (datum van het ontvangstbewijs) dient de tussenkomende partij bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het bouwen van drie windturbines met toegangswegen en werkvlakken”*.

De percelen zijn, zo blijkt uit de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 30 mei 1978 vastgestelde gewestplan ‘Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem’, gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

De percelen zijn niet gelegen binnen een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet vervallen verkaveling.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, georganiseerd van 20 september 2010 tot en met 19 oktober 2010, worden 144 bezwaarschriften ingediend.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Erpe-Mere brengt op 28 oktober 2010 een ongunstig advies uit.

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Oost-Vlaanderen (vakgebied archeologie) brengt op 30 september 2010 een gunstig advies uit.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling brengt op 28 oktober 2010 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het Agentschap voor Natuur en Bos brengt op 24 september 2010 een gunstig advies uit.

Het Vlaams Energieagentschap brengt op 2 december 2010 een gunstig advies uit.

Het Directoraat-generaal Luchtvaart brengt op 6 december 2010 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het Agentschap Wegen en Verkeer brengt geen advies uit, hoewel een verzoek tot advies heeft plaatsgevonden op 9 september 2010.

Op 23 december 2010 beslist de verwerende partij de stedenbouwkundige vergunning te verlenen en doet hierbij de volgende overwegingen gelden:

“ ...

HET OPENBAAR ONDERZOEK

In toepassing van de Vlaamse codex Ruimtelijke Ordening en het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000, en latere wijzigingen, betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingaansvragen, is de aanvraag onderworpen aan een openbaar onderzoek.

De aanvraag is verzonden naar de gemeente ERPE-MERE Voor de organisatie van het openbaar onderzoek. Het vond plaats van 20/09/2010 tot 19/10/2010. Er werden 144 bezwaren ingediend. De bezwaren handelen over:

1. *Strijdigheid van de voorgehouden bestaanbaarheid met het standstill-beginsel.*
2. *Niet vervulde MER-plicht.*
3. *Onwettigheid van de omzendbrief EME/2006/01 — R0/2006/02.*
4. *De onverenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening*
door :
  - *strijdigheid met de gewestplanbestemming*
  - *duurzaamheid en draagkracht*
  - *strijdigheid met Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen*
  - *strijdigheid met Provinciaal Ruimtelijke Structuurplan*
  - *strijdigheid met het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan*
  - *inbreuk op ruimtelijk kwetsbaar gebied*
  - *negatieve visuele impact*
  - *aantasting leefomgeving door geluidshinder*
  - *gezondheidsrisico's*
  - *verkeersrisico's*
  - *minimumafstand tot woningen en schending gelijkheidsbeginsel*
  - *veiligheidsrisico's*
  - *waardevermindering omliggende eigendommen*
  - *beperking recreatief medegebruik van de omgeving*
  - *schade aan wegenis*
  - *ongelijke verdeling voor- en nadelen tussen aanvrager en omwonenden*

- aantasting van het sociaal weefsel
  - onvergunbaar volgens windplan Vlaanderen
5. Belang van de windturbineprojecten in het kader van de groene energiedoelstellingen.
  6. Mogelijke netinstabiliteit.
  7. Bedenking van het college bij het aantal aanvragen en de reeds bestaande infrastructuurbelasting voor de bevolking
  8. Aantasting gemeentelijk karakter met open landschappen door de zucht naar geldgewin waarbij de lokale bevolking geen voordeel krijgt.

Na onderzoek van de bezwaren en opmerkingen worden volgende standpunten hieromtrent ingenomen:

1. Het standstill-beginsel vindt zijn oorsprong in het Decreet van 21/10/1997 inzake het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Dit voorzorgsbeginsel moet door de Vlaamse Regering worden toegepast om over het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest de milieukwaliteit te vrijwaren die vereist is voor het behoud van de natuur. In het advies van de Interdepartementale Windwerkgroep van het Vlaams Energieagentschap, waarin ook het Agentschap voor Natuur en Bos is vertegenwoordigd, wordt gesteld dat door deze windturbines geen bijkomende significante negatieve invloed verwacht wordt op natuur en avifauna. Dit bezwaar wordt niet weerhouden.

2. In bijlage II bij het 'Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage' 3. i) worden volgende activiteiten als MER-plichtig aangeduid: Installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie voorzover de activiteit betrekking heeft:

- op 20 windturbines of meer, of
- op 4 windturbines of meer, die een aanzienlijke invloed hebben of kunnen hebben op een bijzonder beschermd gebied.

In voorliggend geval gaat het om 3 Windturbines die niet gelegen zijn in een bijzonder beschermd gebied. Landschappelijk waardevol agrarisch gebied is niet vergelijkbaar met agrarisch gebied met ecologisch belang of ecologische waarde. De aanvraag is dus niet MER-plichtig. Dit bezwaar wordt niet weerhouden.

3. De onwettigheid van de omzendbrief zou ontstaan naar aanleiding van de versoepeling van de geluidsnormen van de Vlaremregelgeving. Voor de windturbines is er echter ook een milieuvergunning nodig en dit aspect kan beter in de milieuvergunningsaanvraag beoordeeld worden. Door de koppeling van bouw- en milieuvergunning zijn er genoeg garanties dat dit aspect ten gronde geëvalueerd zal worden. De mogelijke strijdigheid van een aspect uit de omzendbrief met andere normen is niet van die aard dat de volledige omzendbrief als onwettig en onbruikbaar moet worden beschouwd. Bovendien kan niet met zekerheid gesteld worden dat de omzendbrief de Vlarem-normen versoepeld. Gezien de Vlarem regelgeving expliciet stelt dat er geen geluidsnormen van toepassing zijn voor windturbines, zou zelfs geargumenteed kunnen worden dat met de omzendbrief strengere normen worden gehanteerd dan in de Vlarem regelgeving, die de mogelijkheid tot het opleggen van geluidsnormen doorschuift naar de milieuvergunningsverlener, die deze kan opleggen in functie van de omgevingssituatie (zonder expliciete richtnormen). Dit bezwaar wordt niet weerhouden.

4. De goede ruimtelijke ordening:

- strijdigheid met de gewestplanbestemming landschappelijk waardevol agrarisch gebied

Dit bezwaar onderscheidt 2 aspecten bij deze gewestplanbestemming: ten eerste zou de schoonheidswaarde van het landschap in het gedrang worden gebracht. Voor dit aspect

steunt de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar zich op het advies van de Afdeling Onroerend Erfgoed, vertegenwoordigd in de Interdepartementale Windwerkgroep. Uit dit advies blijkt dat dit project landschappelijk inpasbaar is. Ten tweede is er het agrarische aspect, waarbij bezwaarindieners opmerken dat niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven met industrieel karakter enkel kunnen opgericht op ten minste 300m van een woongebied. Omdat windturbines hoog zijn, zou deze bufferafstand zeker van toepassing moeten zijn voor windturbines. De hinder van windturbines is echter niet te vergelijken met de hinder van een agrarisch bedrijf met industrieel karakter (geur, transport, ...)

- met de duurzaamheidstoets bedoelen bezwaarindieners blijkbaar dat de bouw van de windturbines `zomaar een onomkeerbare belasting zou betekenen voor toekomstige generaties. Windturbines kunnen echter worden afgebroken na buitendienststelling. De vergunningverlenende overheid zal er over waken dat de draagkracht van het gebied niet overschreden wordt naargelang er aanvragen worden goedgekeurd.

- strijdigheid met RSV:

Bezwaarindieners merken op dat Erpe-Mere volgens het RSV behoort tot het buitengebied en dat de omzendbrief windturbines in de eerste plaats ziet bij stedelijke gebieden en bij de kernen of op bedrijventerreinen. Deze inplantingsplaatsen genieten de voorkeur maar als 2de clusteringsprincipe wordt vooropgesteld dat door technische omstandigheden (obstakelvrije omgeving) deze vereiste niet strikt als een absolute ruimtelijke locatievoorwaarde kan worden gehanteerd. Een technisch haalbare locatie in de open ruimte kan worden onderzocht indien er naar een zo groot mogelijke ruimtelijke bundeling wordt gestreefd met andere infrastructuur, bij voorkeur grotere lijninfrastructuur (by. wegen, spoorwegen, rivieren, hoogspanningslijnen,), die reeds een belangrijke ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact heeft en een bijkomende markering kan betekenen. Dit bundelingsprincipe werd in deze aanvraag toegepast. Dat het bij deze 3 turbines zou gaan om een 'grootschalig windturbinepark', is niet correct.

- strijdigheid provinciaal ruimtelijke structuurplan - addendum windturbines

Bezwaarindieners merken op dat de provincie een opmerking maakt over de mogelijk ongelijke verdeling van lusten en lasten bij het oprichten van windturbines. Niettemin dient er op gewezen dat de overheid ervan overtuigd is dat een groter aanbod van groene energie alle inwoners van Vlaanderen, maar ook het globale milieu, ten goede komt.

- strijdigheid met het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan

Het GRS van Erpe-Mere heeft een aantal doelstellingen vastgelegd voor het betreffende gebied. Deze doelstellingen worden niet significant gehinderd of onmogelijk gemaakt door de inplanting van de 3 windturbines: er kan nog steeds aandacht besteed worden aan landschapsopbouw, grondgebonden landbouw kan nog altijd ondersteund worden en het open karakter van de kouters kan nog steeds bewaard worden. De turbines kunnen ingebed worden in de buffer rond de [REDACTED] en deze markeren. Hoewel het GRS suggereert een solitaire windturbine in te planten op het stort, worden andere inplantingsplaatsen niet uitgesloten. Bovendien kunnen structuurplannen niet de basis vormen voor een negatieve beoordeling van een individuele aanvraag.

- negatieve visuele impact

Dit is een subjectief criterium. En in dit verband kan verwezen worden naar de beoordeling van Onroerend Erfgoed, vakgebied landschappen, vertegenwoordigd in de Interdepartementale Windwerkgroep. Met betrekking tot de landschappelijke inpasbaarheid stelt dit advies dat een echte 'verlinting' van windturbineprojecten langs de [REDACTED] vermeden moet worden. Een maximum van 6 windturbines zou echter aanvaard kunnen worden (3 reeds vergunde + 3 in deze aanvraag). Het project bevindt zich niet in een relictenzone.

- aantasting van de rustige leefomgeving door manifeste geluidshinder

Bezwaarindieners stellen de geluidsmaskerende werking van de autosnelweg in vraag omdat het geluid van een windturbine van een andere aard is dan het 'autosnelweggeluid' en het frequentiespectrum verschilt. De conclusie dat de geluidshinder daardoor cumulatief zou worden, is onvoldoende onderbouwd. Ter hoogte van de inplantingsplaats zijn geen geluidsschermen voorzien naast de [REDACTED]. Hieruit blijkt dat ook de geluidshinder van de autosnelweg in dit gebied niet als onaanvaardbaar wordt ervaren. De 'onwettige versoepeling van geluidsnormen', kan evengoed beschouwd worden als het invoeren van geluidsnormen voor inrichtingen waarvoor Vlarex expliciet geen geluidsnormen voorziet. In het voorliggende dossier zijn type en model van de windturbine gekend en werd deze informatie gebruikt voor de berekening van de geluidsemissies. Ter zake werd door de Interdepartementale Windwerkgroep een gunstig advies geformuleerd; er kan gesteld worden dat mits naleving van de nodige voorwaarden, voldaan wordt aan de criteria van de omzendbrief R012006/02.

- In de omzendbrief wordt een maximum van 30 uur effectieve slagschaduw per jaar binnen in de bewoonde woning aanvaardbaar geacht. Bovendien kunnen zowel in het kader van onderhavige aanvraag als bij de milieuvergunning technische voorwaarden worden opgelegd die mogelijke hinder moeten voorkomen of beperken.

- De aangehaalde gezondheidsrisico's t.g.v. geluid en slagschaduw kunnen voorkomen worden mits naleving van de voorwaarden die aan de vergunning gekoppeld worden; ook in de milieuvergunning zullen ter zake maatregelen opgelegd worden.

- Uit ervaring met andere windturbineparken blijkt dat de verkeersrisico's niet onaanvaardbaar toenemen door de plaatsing van windturbines. De Afdeling Wegen en Verkeer gaf bij deze aanvraag geen tijdig advies, zodat verondersteld mag worden dat zij geen bezwaar hebben de aanvraag en dat de verkeersveiligheid niet in het gedrang komt. Bij de vorige, ingetrokken aanvraag gaf Wegen en Verkeer een gunstig advies.

- Bij het hanteren van de minimumafstand tot woningen, stellen bezwaarindieners dat het gelijkheidsbeginsel geschonden wordt door windturbines te vergelijken met woningen. Woningen beschikken echter meestal niet over bewegende delen, zodat de ogenschijnlijk ongelijke behandeling wel verantwoord kan worden. Dat de regelgeving in andere landen verschilt, is niet echt een ruimtelijk argument.

- Veiligheidsrisico's kunnen optreden bij om het even welke constructie. Waar er problemen te verwachten zijn, kunnen technische ingrepen opgelegd in de milieuvergunning oplossingen bieden. De exploitant blijft verantwoordelijk voor de nodige maatregelen en technische controles.

- Eventuele waardevermindering of waardevermeerdering kunnen niet weerhouden worden als argument in het kader van de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening.

- Het recreatief medegebruik van het agrarisch gebied staat hoogstens op gelijke voet van het medegebruik van het agrarisch gebied voor de productie van groene energie. De medegebruikers kunnen geen rechten opeisen tegenover elkaar. Zolang de realisatie van de grondbestemming door het medegebruik niet significant gehinderd wordt, kunnen ze naast elkaar bestaan. Uit het positief advies van de Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling blijkt dat dit in elk geval voor de windturbines het geval is.

- Met betrekking tot eventuele schade aan de wegenis, geldt voor deze aanvrager hetzelfde als voor elke andere bouwheer: de nodige voorzichtigheid moet aan de dag worden gelegd.

- De sociaal-economische implicaties van een markteconomie zijn geen stedenbouwkundige argumenten bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening.

- De aantasting van het sociale weefsel is geen stedenbouwkundig argument.

- Aangaande de toetsing aan het Windplan Vlaanderen' (omzendbrief 2000) kan gesteld worden dat de Interdepartementale Windwerkgroep in haar gunstig advies ter zake geen opmerkingen formuleert.

De bezwaren met betrekking tot de goede ruimtelijke ordening worden niet weerhouden.

5. *Belang windturbineproject t.o.v. geplande offshore projecten. Dit is geen stedenbouwkundig argument in het kader van de beoordeling van de voorliggende aanvraag.*

6. *Netwerk instabiliteit*

Dit is geen stedenbouwkundig argument. Er zijn reeds verschillende windturbineprojecten gerealiseerd en er zijn geen aanwijzingen dat het netwerk hierdoor in onoplosbare problemen komt.

7. *Bedenking bewoners — college*

Niet elke aanvraag zal vergund worden. Bij het toekennen van vergunningen zal terdege rekening gehouden worden met wat de plaatselijke bevolking en de omgeving kan dragen. Deze 3 windturbines zullen nauwelijks een bijkomende 'last' zijn voor Erpe-Mere. Erpe-Mere zal zeker niet "de gemeente met de meeste windturbines van heel België" worden.

8. *Aantasting gemeentelijk karakter met open landschappen door de zucht naar geldgewin waarbij de lokale bevolking geen voordeel krijgt.*

De waardevolle open landschappen blijven beschermd door het expertenadvies van de Afdeling Onroerend Erfgoed, dat bij vorige aanvragen bvb. het landschap ten noorden van de autosnelweg als te kostbaar omschreef.

...

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 (BS 31/10/2006) en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan. Het voorliggende project heeft een beperkte oppervlakte en ligt niet in overstromingsgevoelig gebied, zodat in elke redelijkheid dient geoordeeld te worden dat geen schadelijk effect wordt veroorzaakt.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

De oprichting van windturbines kadert in de doelstellingen van de Vlaamse Regering inzake de uitbouw van hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen. De Vlaamse Regering stelt als doelstelling voorop om tegen 2010 6% van het totale elektriciteitsverbruik te betrekken uit hernieuwbare energiebronnen.

De elektriciteitsopwekking via windenergie vermijdt het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van voor het milieu schadelijke gassen.

De principiële rechtsgrond voor het project dient — zoals reeds hoger aangegeven - gezocht in art. 4.4.9 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, waardoor met een vergunning kan worden afgeweken van de bestemmingsvoorschriften van een gewestplan, dat het voorliggend project situeert in agrarisch gebied, indien daarbij gerefereerd kan worden aan 'voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen'.

In de rubriek 'Afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften' werd de inhoudelijke samenhang tussen de decretale bepalingen en het overeenkomstig type-voorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding 'Landbouw', vanuit de specifieke concordantieregeling uitvoerig toegelicht.

Dit betekent dat het project zoals het thans voorligt, in principe zou kunnen worden vergund, voor zover de turbines door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(mogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd.

Bij het dossier is een lokalisatienota gevoegd waarin de geciteerde items zijn beschreven. De windturbines worden ingeplant in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De windturbines staan in een lijnopstelling ten zuiden van de autosnelweg [REDACTED] op het grondgebied van Erpe-Mere.

Het college van burgemeester en schepenen van Erpe-Mere brengt een ongunstig advies uit gebaseerd op de talrijke bezwaarschriften. Het college sluit zich aan bij de inhoud van de bezwaarschriften. De Gewestelijke Stedenbouwkundige Ambtenaar kan zich hier niet bij aansluiten, zoals hiervoor toegelicht in de rubriek 'Het Openbaar Onderzoek'.

De beperkte individuele bezettingsgraad gekoppeld aan de voorziene ruime afstand tussen de turbines, dwingt tot de conclusie dat door het project het efficiënt bodemgebruik in situ redelijkerwijze niet in het gedrang wordt gebracht.

Op grond van bovenstaande overwegingen kan worden geconcludeerd dat de turbines door hun beperkte impact qua oppervlakte de realisatie van de algemene bestemming van het gebied niet in het gedrang zullen brengen.

Uit het gecoördineerd advies van de Interdepartementale Windwerkgroep (IWW) over deze aanvraag blijkt dat alle belangrijke elementen (o.a. de landschappelijke inpasbaarheid, invloed op natuuraspecten, veiligheidsoverwegingen luchtvaart, ...) overwegend positief beoordeeld worden en dat er voldoende mogelijkheden zijn om hinder tot een minimum te beperken. Bovendien wordt in dit advies ook het eerder vergunde project verderop naast de snelweg bij de evaluatie betrokken. Hieruit blijkt dat de IWW van oordeel is dat de draagkracht van de zone ten zuiden van de [REDACTED] met de goedkeuring van dit project niet overschreden wordt.

Het Directoraat-generaal van de Luchtvaart deelt in haar advies mee geen bezwaar te hebben tegen het project voor zover de maximale tiphoogte van 150m niet overschreden wordt en de turbines reglementair bebakend worden en voorzien worden van een waarschuwingssysteem.

Vanuit Onroerend Erfgoed werd naar aanleiding van andere aanvragen in dit gebied geadviseerd om enkel windmolens toe te laten in het minder waardevolle gebied ten zuiden van de autosnelweg. Door de regelmatige tussenafstanden en de gelijke afstand tot de autosnelweg vormen de 3 windturbines een geordende lijn. De molens dienen qua vorm, type en kleur op elkaar afgestemd.

Ruimte en Erfgoed, vakgebied Archeologie, bracht een voorwaardelijk gunstig advies uit.

De 3 identieke windturbines met een individueel maximum vermogen van 3 MWel hebben een rotordiameter van 92,5 m, de ashoogte is maximaal 100m en de tiphoogte bedraagt maximaal 146 m. De mast is in staal uitgevoerd.

Gezien het ontbreken van gedetailleerde informatie met betrekking tot de toegangswegen en de nodige bijkomende elektriciteitsleidingen, dient voor deze werken nog een aparte vergunning aangevraagd, voor zover de werken vergunningsplichtig blijken.

Er zijn geen woningen van derden of woongebieden op minder dan 250m van de turbines gelegen. Overeenkomstig de omzendbrief "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" van 2006 mag men er daardoor van uitgaan dat de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau beperkt wordt.

De zone wordt daarbij gekenmerkt door de aanwezigheid van een hoog achtergrondgeluidsniveau door de autosnelweg.

De aanvrager dient overigens alles in het werk stellen om het geluidsniveau te reduceren tot een niveau waarbij hinder voor de omgeving zoveel mogelijk vermeden wordt.

Er kunnen ook passende technische schikkingen getroffen te worden opdat de impact inzake ijsprojectie en ijsval adequaat zou worden geremedieerd (detectoren, stilleggingsmechanisme).

Uit de ontvangen adviezen en na evaluatie van de opmerkingen van het openbaar onderzoek blijkt voldoende dat de goede ruimtelijke ordening niet wordt geschaad door de oprichting van de 3 windturbines indien de nodige beperkingen en voorwaarden worden opgelegd.

De windturbines kunnen beschouwd worden als 'landmarks'.

Met betrekking tot de milieuhinder (slagschaduw, geluid, ...) en -risico's worden ter zake een aantal voorwaarden opgelegd en wordt verder verwezen naar de beoordeling bij de milieuvergunningsaanvraag. De aanvraag voldoet aan de omzendbrief RO/2006/02 en de voormelde afwijkingsmogelijkheden van art 4.4.9., zodat een voorwaardelijke vergunning kan worden verleend.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag komt in aanmerking voor vergunning.

BIJGEVOLG WORDT OP 23 – 12 – 2010 VOLGENDE BESLIST:

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is

1° ...

2° de volgende voorwaarden na te leven:

- rekening te houden met het advies van het Directoraat-generaal Luchtvaart (in bijlage).*
- voor vergunningsplichtige werken voor de aanleg van elektriciteitsleidingen en toegangswegen dient een aparte vergunning aangevraagd. De werfwegen mogen hetzelfde tracé volgen als de voorziene toegangswegen.*
- de nodige (technische) maatregelen moeten genomen worden om hinder met betrekking tot geluid, slagschaduw, ijsprojectie en veiligheidsrisico's te beperken tot de opgelegde normen in omzendbrief RO/2006/02.*

...

Dit is de bestreden beslissing.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente ERPE-MERE heeft met een op 21 januari 2011 ter post aangetekende zending eveneens een beroep tot schorsing en vernietiging tegen de bestreden beslissing ingesteld. Deze zaak is bij de Raad bekend onder het nummer 1011/0501/SA/3/0426.

Mevrouw [REDACTED] heeft met een op 2 februari 2011 ter post aangetekende zending eveneens een beroep tot schorsing en vernietiging tegen de bestreden beslissing ingesteld. Deze zaak is bij de Raad bekend onder het nummer 1011/0526/SA/3/0475.

Mevrouw [REDACTED] heeft met een op 2 februari 2011 ter post aangetekende zending eveneens een beroep tot schorsing en vernietiging tegen de bestreden beslissing ingesteld. Deze zaak is bij de Raad bekend onder het nummer 1011/0528/SA/3/0477.

Mevrouw [REDACTED] en de heer [REDACTED] hebben met een op 2 februari 2011 ter post aangetekende zending eveneens een beroep tot schorsing en vernietiging tegen de bestreden beslissing ingesteld. Deze zaak is bij de Raad bekend onder het nummer 1011/0529/SA/3/0478.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

De verzoekende partij is een derde belanghebbende. De bestreden beslissing diende aan haar niet betekend te worden. Zij kon er pas kennis van nemen door de aanplakking van de beslissing op het terrein.

De beroepstermijn van de verzoekende partij begint, overeenkomstig artikel 4.8.16, §2, 1°, b VCRO, dan ook pas te lopen vanaf de dag na deze van de aanplakking.

Uit het attest van aanplakking blijkt dat de bestreden beslissing werd aangeplakt op 7 januari 2011.

Het voorliggende beroep, ingesteld door neerlegging ter griffie van het inleidend verzoekschrift op 2 februari 2011 en naderhand geregulariseerd met een aangetekende brief van 24 februari 2011, is bijgevolg tijdig conform artikel 4.8.16, §2, 1°, b VCRO.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang en de hoedanigheid van de verzoekende partij

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij omschrijft haar belang en hoedanigheid als volgt:

“ ...

Verzoekende partij is een vereniging zonder winstoogmerk, opgericht op 8 januari 2010 ingevolge onderhandse akte en waarvan de statuten gepubliceerd werden in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 21 januari 2010 onder het nummer 0011733.

Het doel van de VZW "[REDACTED]" luidt als volgt :

De vereniging heeft tot doel het bevorderen, het vrijwaren en het in stand houden van de kwaliteit van het leefmilieu, van de landbouw en van de genoegzame leefbaarheid in het

algemeen voor de in- en omwonenden, in en in de nabijheid van Erpe-Mere en [REDACTED]. Dit doel betreft ondermeer plannen, feiten of inbreuken die verband houden met ruimtelijke ordening en milieu, bescherming van natuurwaarden en waardevolle landschappen, water/open, bodem- en luchtkwaliteit welke bijdragen tot een goed en gezond leefmilieu. Het voorkomen en/of verminderen van afval, geluids- of lichthinder voor de inwoners.

Ook kan de vereniging zich inzetten voor de verdediging van de belangen, rechten en eisen van de bewoners van en/of van zij die eigendom bezitten in de voornoemde omgeving van Erpe-Mere en [REDACTED]. Om deze doelstellingen te realiseren kan de vereniging onderhandelen met de overheid en andere betrokkenen, kan zij alle wettelijke acties of maatregelen nemen met inbegrip van het instellen van rechtsgedingen met het oog op de realisatie van haar doelstellingen of van haar leden. Hierbij kan zij ook vergoedingen vorderen ter herstel van de door de vereniging en/of de leden persoonlijk geleden materiële en/of morele schade, verband houdend met deze doelstellingen. Om deze doelstellingen te bereiken zal zij beroep kunnen doen op alle mogelijke personen, verenigingen, diensten en instellingen.

Zij mag alle burgerlijke, financiële, roerende en onroerende handelingen verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks in verband staan met haar doel, de verwezenlijking en of uitbreiding ervan kunnen vergemakkelijken of bevorderen. Zij kan in die zin ook, doch slechts op bijkomstige wijze handelsdaden stellen enkel voor zover de opbrengst hiervoor uitsluitend wordt besteed aan haar doel. De vereniging mag ook, op welke wijze ook, betrokken zijn in zaken en verenigingen die hetzelfde, een soortgelijk, een gelijkaardig samenhangend doel hebben of die haar belangen kunnen bevorderen en/of diensten kunnen vergemakkelijken.

...

De bestreden beslissing heeft betrekking op de oprichting van drie windturbines parallel aan de autosnelweg [REDACTED] op een goed gelegen ten zuiden van de [REDACTED], tussen de [REDACTED] en de [REDACTED] to Erpe-Mere en met als kadastrale omschrijving :...

Dat verzoekende partij een belang heeft bij dit beroep is duidelijk, daar de bestreden vergunning de kwaliteit van het leefmilieu, van de landbouw en van de genoegzame leefbaarheid in het algemeen voor de in- en omwonenden, in en in de nabijheid van Erpe-Mere, in het gedrang brengt en de bescherming van deze belangen tot haar doel behoort.

...”

2.

De verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep en licht dit als volgt toe:

“ ...

Verenigingen zonder winstoogmerk mogen in rechte optreden ter verdediging van het doel of de doeleinden, waarvoor zij zijn opgericht. Inzonder de milieuverenigingen beschikken krachtens de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu over een persoonlijke vorderingsrecht bij de gewone rechtbanken. Voor de Raad van State kunnen diezelfde milieuverenigingen in rechte optreden op voorwaarde dat zij de rechtspersoonlijkheid bezitten en mits te voldoen aan de voorwaarden die gelden voor alle andere fysieke en rechtspersonen, te weten het doen blijken van een persoonlijk, rechtstreeks, actueel en geoorloofd belang, alsmede van de vereiste hoedanigheid.

Uit de rechtspraak van de Raad van State blijkt dat de procesbekwaamheid van verzoekende partij als vzw beperkt wordt door het specialiteitsbeginsel.

...

Uit de bewoordingen van het verzoekschrift blijkt dat de hoedanigheid van verzoekende partij minstens samenvalt met de behartiging van het algemeen belang en/of met het persoonlijk belang van haar leden. "Nul ne plaide par procureur" (zie o.a. arrest R.v.St. nr. 65.896 van 17 april 1997 inzake VZW BETER BRUGGESTRAAT).

De verzoekende partij beschikt derhalve "niet over de vereiste rechtsbekwaamheid om de vordering tot schorsing in te stellen ; dat de vordering in hoofde van eerste verzoekende partij niet-ontvankelijk is"...

..."

3.

De tussenkommende partij werpt eveneens een exceptie met betrekking tot de ontvankelijkheid van het beroep op en stelt:

"...

b) afwezigheid van de vereiste kwaliteit om in rechte op te treden

Verzoekende partij in tussenkomst doet vooreerst gelden dat in ieder geval de verzoekende partij niet van de vereiste kwaliteit doet blijken om haar vordering op ontvankelijke wijze in te dienen.

Het gegeven dat de Raad van State (en bijwege van gevolgtrekking ook Uw Raad) in bepaalde omstandigheden toelaat dat verenigingen kunnen opkomen ter verdediging van bepaalde collectieve belangen, waarvoor ze zijn opgericht, impliceert evenwel niet dat die verenigingen over een ongebreideld vorderingsrecht beschikken. Hoe ruim het (collectief) belang ook moge worden opgevat, er is een grens die niet mag worden overschreden zonder in de (niet-toegelaten) actio popularis te vervallen.

Die grens wordt door drie regels bepaald: het vereiste van een voldoende representativiteit van de betrokken vereniging, de regel "nul ne plaide par procureur" en het principe van de specialiteit. Overschrijdt een vereniging de door deze regels bepaalde grens, dan wordt haar de kwaliteit onzegd om voor de rechter op te komen voor dat (collectief) belang.

De beoordeling naar de vereiste representativiteit geschiedt aan de hand van de volgende cumulatieve criteria:

- a) het vereiste van een overeenkomstig de statuten voldoende specifiek belang;*
- b) het vereiste van een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten;*
- c) de penetratiegraad van de vereniging in de groep die zij voorgeeft te vertegenwoordigen.*

De Raad van State (en gelet op de hiervoor formuleerde algemene opmerking, thans ook uw Raad) onderzoekt ambtshalve of de betrokken vereniging een voldoende aanhang heeft bij de leden van de groep die zij beweert te vertegenwoordigen, derwijze dat redelijkerwijze kan worden vermoed dat de door de vereniging ingenomen standpunten met die van de belanghebbenden samenvallen, terwijl die aanhang tevens verschijnt als

de door de belanghebbenden gegeven bevestiging van de opdracht die de vereniging zichzelf heeft gegeven. Er moet derhalve blijken dat de leden van de groep die de vereniging voorgeeft te vertegenwoordigen, werkelijk in een redelijk belangrijk aantal ook lid zijn van de vereniging, i.e. redelijk belangrijk zowel ten opzichte van het totaal aantal leden van de vertegenwoordigende vereniging als van het totaal aantal leden van de vertegenwoordigde groep.

De betrokken vereniging moet als het ware over de nodige « legitimiteit » of investituur beschikken om in rechte op te treden namens de vertegenwoordigde groep.

Het bewijs van het bestaan van die aanhang is vrij.

Inzake een v.z.w. is het voor de hand liggende bewijsmiddel de (geactualiseerde) lijst met de namen van de leden van de vereniging. (Baert, J. ; Debersaques, G., Ontvankelijkheid, Brugge, Die Keure, 1996, p. 354-355)

De verzoekende partij als vereniging zonder winstoogmerk ontkomt evenmin aan de toets van de vereiste representativiteit in hoofde van de betrokken rechtspersoon.

Nergens in het verzoekschrift wordt nochtans het bewijs van de penetratiegraad van de vereniging geleverd.

Ook in de bijlage bij het verzoekschrift wordt geen ledenlijst of een ander document dat de achterban van de rechtspersoon zou aantonen neergelegd.

...

c) afwezigheid van het rechtens vereiste belang — actio popularis

"Dat het belang persoonlijk moet zijn, betekent dat verzoeker noch in het belang van de wet, noch in andermans naam voor de Raad van State mag optreden, tenzij hij daartoe een wettige handelingsbevoegdheid heeft verkregen. Het vereiste belang mag niet opgaan in het belang dat iedere burger heeft bij de handhaving van de wettelijkheid". De actio popularis is namelijk niet toegelaten.

Wat het persoonlijk belang van milieuverenigingen betreft kan in de rechtspraak van de Raad van State het volgende worden teruggevonden:

...

Toepassing makend van de hoger vermelde principes dient besloten te worden dat de verzoekende partij inzake een — ontoelaatbare actio popularis heeft ingesteld.

Immers is het maatschappelijk doel van de verzoekende partij, zoals weergegeven in haar verzoekschrift, dermate ruim, zowel wat betreft de aard van het behartigde doel (alles wat maar enigszins met milieu, landbouw en leefbaarheid in het algemeen te maken heeft) als het territorium (in en "in de nabijheid van" Erpe-Mere en ■■■■■), dat het nagenoeg neerkomt op bescherming van het landschap, de fauna en de flora in het algemeen.

Het maatschappelijk doel van verzoekende partij is dus zo ruim geformuleerd dat het niet meer of niet minder samenvalt met de behartiging van "het" algemeen belang.

Ook om deze redenen is de vordering onontvankelijk.

d) afwezigheid van het rechtens vereiste zekere belang

Uit de rechtsleer blijkt nochtans dat het aan de verzoekende partij toekomt het bestaan van een belang aan te tonen en eventuele twijfel daaromtrent weg te nemen, bij gebreke waaraan het beroep als niet ontvankelijk dient te worden afgewezen. (Baert, J. ; Debersaques....)

Dit geldt des te meer in een schorsingsprocedure waar de rechten van verdediging reeds tot een minimum worden beperkt in hoofde van de verwerende partij en de tussenkomende partij.

Gelet op deze omstandigheden en in het licht van de bescherming van de rechten van verdediging in hoofde van verzoekende partij in tussenkomst lijkt ook op dit punt de verzoekende partij onvoldoende concrete elementen aan te geven teneinde het rechtens vereiste belang in haar hoofde aan te tonen.

De verzoekende partij doet slechts gelden dat haar maatschappelijk doel wordt bedreigd door het risico dat het landschappelijk waardevol agrarisch gebied zal worden aangetast als gevolg van het project.

Verzoekende partij in tussenkomst doet in dit verband gelden dat het zeker karakter van het belang dat de verzoekende partij meent te hebben bij het indienen van haar vordering, sterk kan betwijfeld worden.

Uit de rechtsleer blijkt immers dat de eis, dat het belang zeker moet zijn, inhoudt dat een zuiver eventueel of louter potentieel belang niet volstaat. (R.v.St....).

Deze voorwaarde houdt niet in dat de verzoekende partij het kwestieuze nadeel reeds moet hebben ondergaan, doch zij dient op grond van met elkaar overeenstemmende ernstige vermoedens, aan te tonen dat het nadeel als zeker voorkomt.

De loutere mogelijkheid dat een beslissing mogelijks gevolgen kan hebben die onvoorzienbaar zijn, is evenwel niet voldoende. (Baert, J. ; Debersaques, G...).

*De vordering dient dan ook onontvankelijk te worden verklaard.
..."*

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij kan als belanghebbende "procesbekwame vereniging die optreedt namens een groep wiens collectieve belangen door de vergunnings-, validerings- of registratiebeslissing zijn bedreigd of geschaad", zoals bepaald in artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 4° VCRO, worden beschouwd "in zoverre zij beschikt over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten".

Een procesbekwame vereniging kan bij de Raad op ontvankelijke wijze een beroep instellen op voorwaarde dat vermelde vereniging aantoont dat (a) zij namens de groep een collectief belang nastreeft in overeenstemming met de statutaire doelstellingen van de vereniging (te onderscheiden met het algemeen belang) en waarbij het collectief belang niet de optelsom is van de individuele belangen van haar leden, (b) het ingeroepen collectief belang door de bestreden

beslissing bedreigd of geschaad wordt en (c) de vereniging beschikt over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten.

2.

De verzoekende partij heeft een afschrift van haar actueel geldende statuten, alsmede het bewijs dat het daartoe bevoegde orgaan beslist heeft om in rechte op te treden, aan haar verzoekschrift toegevoegd.

Hoewel het collectieve belang dat de verzoekende partij nastreeft, niet geheel samen lijkt te vallen met het algemeen belang en als ruimer dan de optelsom van de individuele belangen van haar leden kan aangemerkt worden, en de bestreden beslissing vermeld collectief belang kan schaden of minstens bedreigen, stelt de Raad vast dat noch het inleidend verzoekschrift, noch de bij dit verzoekschrift gevoegde stukken, enig dienstig aanknopingspunt bevatten waaruit blijkt, dan wel afgeleid kan worden, dat de verzoekende partij daadwerkelijk kan buigen op een duurzame en effectieve werking.

De omstandigheid dat de verzoekende partij pas op 8 januari 2010 werd opgericht en dat haar statuten vervolgens op 11 januari 2010 ter griffie van de Rechtbank van Koophandel te Dendermonde werden neergelegd, doet aan voorgaande vaststelling geen enkele afbreuk en lijkt ze integendeel te bevestigen.

Wanneer een verzoekende partij bij het inleiden van haar vordering nalaat aan te tonen dat alle in artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 4° VCRO bedoelde voorwaarden zijn vervuld, komt het de Raad niet toe, ook niet ambtshalve, zonder meer te veronderstellen dat vermelde voorwaarden zijn vervuld, laat staan enig ontvankelijk belang in hoofde van de verzoekende partij te vermoeden.

3.

Aangezien de verzoekende partij niet aantoont over een effectieve en duurzame werking te beschikken, dient de Raad noodzakelijk vast te stellen dat de verzoekende partij niet beschikt over het rechtens vereiste belang in de zin van artikel 4.8.16 §1, eerste lid, 4° VCRO.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De vordering tot schorsing is onontvankelijk.
2. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing ten gronde.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 11 april 2012, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, derde kamer, samengesteld uit:

Filip VAN ACKER, voorzitter van de derde kamer,

met bijstand van

Hildegard PETTENS, toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de derde kamer,

Hildegard PETTENS

Filip VAN ACKER